

**MEDIA MADANIYAT VA INNOVATSION PEDAGOGIK
TEXNOLOGIYALAR**

Rizaqulova Gulbaxor

Navoiy Innovatsiyalar Universiteti

507-guruh 2-kurs talabasi

Anotatsiya: *Mazkur maqolada media madaniyatning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarning ta'lim samaradorligini oshirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, media savodxonlikni shakllantirish, interfaol metodlar orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Ta'lim jarayonida media vositalaridan samarali foydalanish o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirib, kreativ va tanqidiy fikrlashni shakllantirishga xizmat qilishi asoslab berilgan.*

Kalit so'zlar: *Media madaniyat, innovatsion pedagogik texnologiyalar, media savodxonlik, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol metodlar, ta'lim jarayoni, kreativ fikrlash, raqamli ta'lim, pedagogik innovatsiya, zamonaviy ta'lim.*

Abstract: *This article highlights the role of media culture in the modern education system and the importance of innovative pedagogical technologies in increasing the effectiveness of education. It also analyzes the use of information and communication technologies, the formation of media literacy, and the development of students' independent thinking skills through interactive methods. The article substantiates that the effective use of media tools in the educational process increases students' interest in learning and contributes to the development of creative and critical thinking.*

Keywords: *Media culture, innovative pedagogical technologies, media literacy, information and communication technologies, interactive methods, educational process, creative thinking, digital education, pedagogical innovation, modern education.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается роль медиакультуры в современной системе образования, а также значение инновационных педагогических технологий в повышении эффективности обучения. Также анализируются вопросы использования информационно-коммуникационных технологий, формирования медиаграмотности и развития навыков самостоятельного мышления учащихся посредством интерактивных методов. Обосновано, что эффективное использование медиасредств в образовательном процессе повышает интерес учащихся к обучению и способствует развитию креативного и критического мышления.*

Ключевые слова: *Медиакультура, инновационные педагогические технологии, медиаграмотность, информационно-коммуникационные технологии,*

интерактивные методы, образовательный процесс, креативное мышление, цифровое образование, педагогические инновации, современное образование.

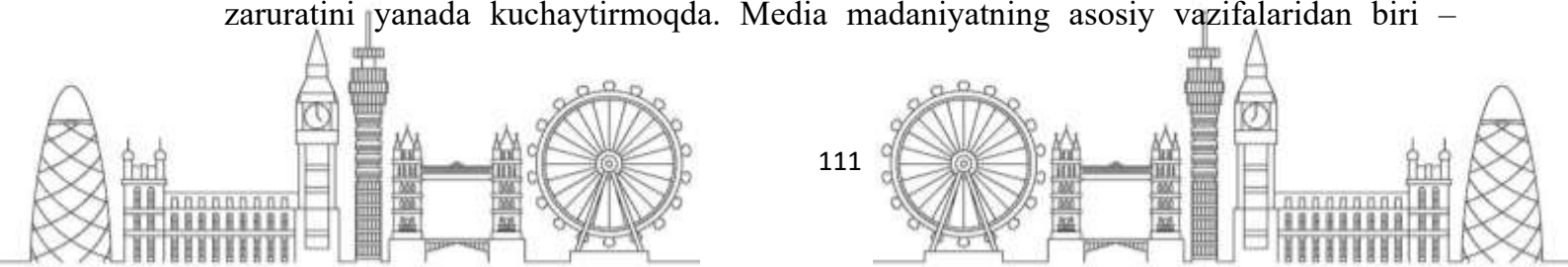
Hozirgi globallashtirish va raqamlashtirish davrida ta'lim tizimida tub o'zgarishlar yuz bermoqda. Zamonaviy jamiyatning rivojlanishi axborot oqimining keskin ortishi, kommunikatsiya vositalarining takomillashuvi hamda yangi pedagogik yondashuvlarning paydo bo'lishi bilan xarakterlanadi. Shu sababli media madaniyat va innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Ayniqsa, yosh avlodni mustaqil fikrlaydigan, axborotni tahlil qila oladigan va zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalana oladigan shaxs sifatida tarbiyalash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Media madaniyat insonning ommaviy axborot vositalari, internet, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa kommunikatsion platformalar orqali berilayotgan ma'lumotlarni ongli ravishda qabul qilishi, tahlil qilishi va ulardan maqsadli foydalanish ko'nikmalarini ifodalaydi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar esa ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning faolligini kuchaytirish hamda dars jarayonini interfaol tashkil etishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada media madaniyatning ta'limdagi ahamiyati, innovatsion pedagogik texnologiyalarning afzalliklari va ularni ta'lim jarayonida qo'llash masalalari tahlil qilinadi.

“Media” atamasi lotincha “medium” so'zidan olingan bo'lib, “vosita”, “oraliq” degan ma'nolarni bildiradi. Bu atama dastlab ommaviy axborot vositalarini anglatgan. Dastlabki bosqichlarda media faqatgina matbuot (gazeta, jurnal), radio va televizor kabi vositalarni o'z ichiga olgan bo'lsa, bugungi kunda internet va raqamli texnologiyalar bilan birgalikda u ancha kengayib, butun jamiyat hayotining har bir sohasiga singib ketgan. Media vositalarining shakllanishi XIX asrning ikkinchi yarmida boshlangan. Avvalo bosma nashrlar keng ommalashgan bo'lsa, XX asrda radio va televizor insoniyat hayotida muhim o'rin egalladi. XXI asrga kelib esa internet asosidagi raqamli media vositalari paydo bo'lib, dunyodagi deyarli barcha insonlarning hayot tarzini o'zgartirib yubordi. Ayniqsa, ijtimoiy media vositalari – Facebook, Instagram, YouTube, Telegram, TikTok kabi platformalar axborot tarqatish va iste'mol qilishda asosiy vositaga aylandi

Media o'z tarkibida quyidagi asosiy tarmoqlarni birlashtiradi:

- An'anaviy media–gazeta, jurnal, radio, televizor.
- Elektron media–internet, elektron pochta, onlayn nashrlar
- Raqamli media–mobil ilovalar, sun'iy intellektga asoslangan dasturlar.
- Ijtimoiy media–Telegram, Facebook, Instagram, TikTok va boshqa tarmoqlar

Media madaniyat bugungi axborotlashgan jamiyatning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Inson hayotida televideniye, radio, internet, elektron kutubxonalar, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa media vositalari katta o'rin egallaydi. Ayniqsa, yoshlarning ko'p vaqtini internet va raqamli platformalarda o'tkazishi media madaniyatni shakllantirish zaruratini yanada kuchaytirmoqda. Media madaniyatning asosiy vazifalaridan biri –

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

shaxsda media savodxonlikni rivojlantirishdir. Media savodxonlik insonning turli axborotlarni saralash, ularning ishonchligini baholash, yolgʻon va zararli maʼlumotlardan himoyalash koʻnikmalarini shakllantiradi. Bu esa yoshlarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Taʼlim jarayonida media madaniyatni shakllantirish orqali oʻquvchilarning bilim olishga boʻlgan qiziqishi ortadi. Masalan, videodarslar, elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar va multimedia vositalari oʻquv materiallarini yanada tushunarli va qiziqarli shaklda yetkazishga yordam beradi. Natijada oʻquvchilarning mavzuni oʻzlashtirish darajasi yuqori boʻladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar – bu taʼlim jarayoniga yangi metod, usul va texnikalarni joriy etish orqali taʼlim sifatini oshirishga qaratilgan tizimdir. Bugungi kunda anʼanaviy taʼlim usullari bilan bir qatorda zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etilgan interfaol metodlar keng qoʻllanilmoqda. Innovatsion pedagogik texnologiyalarning asosiy maqsadi oʻquvchini taʼlim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirishdan iboratdir. Chunki zamonaviy taʼlim faqat tayyor bilimni berish bilan cheklanmaydi, balki oʻquvchilarning mustaqil izlanishi, tahlil qilishi va ijodiy fikrlashini rivojlantirishni ham talab etadi. Bugungi kunda “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Bumerang”, “Debat”, “Case-study”, “Blits-soʻrov”, “INSERT” kabi interfaol metodlar keng qoʻllanilmoqda. Ushbu metodlar orqali oʻquvchilarning muloqot madaniyati, jamoada ishlash koʻnikmalari hamda muammoli vaziyatlarni hal etish qobiliyatlari rivojlanadi. Masalan, multimedia texnologiyalaridan foydalanilgan darslarda matn, rasm, audio va video materiallarning uygʻunligi oʻquvchilarning diqqatini jalb qiladi. Bu esa bilimlarni uzoq muddat eslab qolishga yordam beradi. Shuningdek, masofaviy taʼlim platformalari orqali oʻquvchilar istalgan joyda va vaqtda bilim olish imkoniyatiga ega boʻlmoqda.

Xulosa qilib aytganda, media madaniyat va innovatsion pedagogik texnologiyalar zamonaviy taʼlim tizimining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ular taʼlim sifatini oshirish, oʻquvchilarning bilim olishga boʻlgan qiziqishini kuchaytirish hamda mustaqil va kreativ fikrlash koʻnikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish oʻquvchilarning media savodxonligini oshiradi va ularni axborot xurujlaridan himoya qilishga yordam beradi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar esa dars jarayonini qiziqarli, interfaol va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Kelajakda taʼlim tizimini yanada rivojlantirish uchun media madaniyatni shakllantirish, pedagoglarning media kompetentligini oshirish hamda zamonaviy innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish muhim vazifalardan biri boʻlib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Avliyakov N.X. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2019.
2. Tolipov Oʻ., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent, 2017.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

3. Begimqulov U.Sh. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'limda qo'llash. – Toshkent, 2020.
4. Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2018.
5. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
6. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
7. Musurmonova O. Media madaniyat va media savodxonlik asoslari. – Toshkent, 2021.

